



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 172/2010-77

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika na neverejnom zasadnutí 7. decembra 2010 vo veci prijatej sťažnosti S. V., R., pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP v súvislosti s úkonom vykonaným 18. februára 2009 – prehliadkou iných priestorov a pozemkov, a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08 a spoločnosti M., R., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP v súvislosti s úkonom vykonaným 18. februára 2009 – prehliadkou iných

priestorov a pozemkov, a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08, zastúpených organizačnou zložkou spoločnosti D., B., v mene ktorej koná JUDr. R. R., Advokátska kancelária, B., takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo S. V. vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP v súvislosti s úkonom vykonaným 18. februára 2009 – prehliadkou iných priestorov a pozemkov, a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08 porušené boli.

2. Základné právo spoločnosti M. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP v súvislosti s úkonom vykonaným 18. februára 2009 – prehliadkou iných priestorov, porušené bolo.

3. Základné právo S. V. a spoločnosti M. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08 a jej upovedomením o vybavení podnetu z 15. júna 2009 porušené boli.

4. Upovedomenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o vybavení podnetu č. k. V/3 Gn 71/08-28 z 15. júna 2009 zrušuje.

5. Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08 z a k a z u j e pokračovať v porušovaní základného práva S. V. zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Sťažnosti S. V. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2009 doručená sťažnosť S. V., R. (ďalej len „sťažovateľ“), a spoločnosti M., R. (ďalej len „sťažovateľka“; spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1, 2 a 3 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP v súvislosti s úkonom vykonaným 18. februára 2009 – prehliadkou iných priestorov a pozemkov (ďalej aj „namietaný postup okresného riaditeľstva PZ“), postupom Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pn 16/09, postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kn 6/09 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. V/3 Gn 71/08 (ďalej len „namietaný postup generálnej prokuratúry“).

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 172/2010-28 zo 4. mája 2010 prijal sťažnosť na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľovi v časti namietajúcej porušenie jeho

základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ústavy, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ a namietaným postupom generálnej prokuratúry a vo vzťahu k sťažovateľke v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ a namietaným postupom generálnej prokuratúry. Vo zvyšnej časti bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je zamestnancom sťažovateľky, ktorá získala na základe zmluvy o podnájme z 29. júla 2008 uzavretej s nájomcom – spoločnosťou M., s. r. o., B. (ďalej aj „nájomca“), do užívania priestory (kanceláriu), ktoré fakticky užíval na vykonávanie svojej pracovnej činnosti výlučne sťažovateľ. V týchto priestoroch sa nachádzali osobné predmety, dokumenty, pracovná a súkromná korešpondencia sťažovateľa, dokumenty sťažovateľky, ako aj trezor „zabudovaný v stene“, v ktorom sa nachádzali predmety a dokumenty sťažovateľa a dokumenty sťažovateľky. Uvedený trezor získala sťažovateľka od nájomcu na základe úhrady kúpnej ceny 18. decembra 2008.

Podľa vyjadrenia sťažovateľov bola v priestoroch nájomcu a tiež v priestoroch spoločnosti M., a. s., vykonaná „prehliadka iných priestorov“ na základe príkazov okresného riaditeľstva PZ Č. p. ORP V-11-1/2009-I-JKP a Č. p. ORP V-11-2/2009-I-JKP zo 16. februára 2009, ktoré boli výslovne nariadené na prehliadku priestorov užívaných uvedenými subjektmi.

Sťažovatelia uviedli, že v rámci týchto prehliadok došlo k výkonu prehliadky aj v priestore patriacom výlučne do ich užívania, a to aj napriek „opakovanému výslovnému upozorneniu“, že predmetný priestor nepatrí do užívania subjektu, na ktorý sa príkaz vzťahuje. Podľa ich vyjadrenia i napriek tejto námietke osoby realizujúce úkon pristúpili k prehliadke a „zaistili“ viaceré dokumenty nachádzajúce sa v tomto priestore. Osoby vykonávajúce prehliadku žiadali o otvorenie trezoru nachádzajúceho sa v priestore

zamestnancov nájomcu, ktorí im oznámili, že trezor nepatrí do vlastníctva nájomcu a že túto skutočnosť je možné preukázať aj účtovnými dokladmi. Keďže námietka nebola uznaná a zamestnanci nájomcu nepoznali číselnú kombináciu na otvorenie trezoru, osoby vykonávajúce úkon mali v úmysle pristúpiť k násilnému prekonaniu jeho uzamknutia. Sťažovateľ, ktorý bol zamestnancami nájomcu telefonicky kontaktovaný, namietal nezákonnosť prehliadky, a preto odmietol číselnú kombináciu na otvorenie trezoru oznámiť, avšak po hrozbe násilného otvorenia trezoru túto kombináciu oznámil v záujme toho, aby sa predišlo poškodeniu trezoru. Po otvorení trezoru boli „zabavené“ veci patriace sťažovateľovi a sťažovateľke.

Sťažovatelia poukázali na to, že zákonnosť vykonanej prehliadky namietali podaniami adresovanými okresnej prokuratúre, krajskej prokuratúre aj generálnej prokuratúre, na základe ktorých žiadali o preskúmanie postupu osôb, ktoré úkon realizovali, a o vrátenie „odňatých“ vecí.

Sťažovatelia v sťažnosti oboznámili ústavný súd s argumentáciou týchto podaní, v ktorých uviedli:

*„Príkaz na prehliadku výslovne zahŕňal iba tie kancelárske priestory, ktoré sú v užívaní spoločnosti M. s.r.o., pričom v uvedenom prípade bola prehľadaná aj miestnosť v podnájme M. a pána S. V., ako aj v nej sa nachádzajúci trezor vo vlastníctve M., na čo nebol daný žiaden právny dôvod a preto osoby vykonávajúce prehliadku neboli oprávnené zaistiť predmety a doklady, najmä nie tie, ktoré sa nachádzali v trezore a navyše sú vo vlastníctve S. V., keďže prehliadka nebola zameraná na jeho osobu.“*

Sťažovatelia uviedli, že generálna prokuratúra ich vyrozumela o vybavení ich podania listom sp. zn. V/3 Gn 71/08 z 15. júna 2009, v ktorom podanie posúdila ako opakovaný podnet v zmysle § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), na základe ktorého preskúmala postup okresnej a krajskej prokuratúry pri vybavení podaní sťažovateľov. Dospela k záveru, že ich postup, ako aj postup okresného riaditeľstva PZ bol vykonaný v súlade s ústavou, zákonom a záväznými medzinárodnými zmluvami. Vykonaniu úkonov právnej pomoci,

ktorými bola poverená okresná prokuratúra na základe žiadostí „štátneho zastupiteľstva Viedeň“, s prihliadnutím na relevantné medzinárodné zmluvy podľa generálnej prokuratúry nebránila žiadna prekážka. V zmysle príkazov vydaných podľa § 101 zákona č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) na základe uvedených žiadostí vykonalo okresné riaditeľstvo PZ „prehliadky iných priestorov“ užívaných nájomcom a ďalšími špecifikovanými spoločnosťami. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov týkajúcej sa „prenajatých kancelárskych priestorov“ nájomcu generálna prokuratúra poukázala na ustanovenie § 106 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého všetky dotknuté osoby sú povinné prehliadku strpieť. Oznamila, že „zaistené“ veci boli odovzdané „dožadujúcemu Štátnemu zastupiteľstvu Viedeň“ a budú vrátené potom, keď už pre trestné konanie nebudú potrebné. V závere odvolávajúc sa na uvedené skutočnosti generálna prokuratúra oznámila sťažovateľom odloženie opakovaného podnetu bez prijatia ďalších opatrení.

Vo vzťahu k námietke porušenia práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 dohovoru sťažovatelia argumentovali, že pri výkone prehliadky došlo k „zaisteniu a odňatiu“ osobných vecí a korešpondencie sťažovateľa a vecí sťažovateľky uložených v trezore sťažovateľky nachádzajúcom sa v priestore, na ktorý sa príkaz nevzťahoval. Zásah do práva na súkromie preto sťažovatelia kvalifikovali ako nelegálny.

V súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy prezentovali sťažovatelia názor, že „zaistenie osobných vecí patriacich pánovi S. V., nachádzajúcich sa v trezore v miestnosti v podnájme M. a v užívaní pána S. V. a ich vydanie a odovzdanie do cudziny je porušením ústavného práva vlastníť majetok, pretože osoby vykonávajúce prehliadku neboli oprávnené zaistiť predmety a doklady, ktoré sú vo vlastníctve S. V., keďže prehliadka nebola zameraná na jeho osobu. Najmä neboli orgány činné v trestnom konaní oprávnené zaistiť predmety a doklady nachádzajúce sa v trezore, pretože takéto zaistenie sa uskutočnilo v rozpore so zákonom. Keďže trezor nepatrí do vlastníctva spoločnosti, na ktorej priestory sa vzťahoval príkaz na prehliadku a zároveň žiadna osoba tejto spoločnosti nepoznala číselnú kombináciu na jeho otvorenie, tento

*jednoznačne nemožno považovať za priestor v užívaní spoločnosťou, na ktorú sa vzťahoval príkaz na prehliadku. Preto jeho otvorenie a následné zaistenie jeho obsahu nebolo v súlade so zákonmi Slovenskej republiky.“*

K namietanému porušeniu základného práva na nedotknuteľnosť obydlia zaručeného čl. 21 ústavy sťažovatelia zdôraznili, že príkaz na prehliadku sa výslovne vzťahoval iba na priestory, ktoré užíva nájomca, avšak prehliadka bola vykonaná aj v priestoroch, ktoré boli na základe podnájmu sťažovateľky fakticky užívané výlučne sťažovateľom na výkon jeho pracovnej činnosti, čím došlo k porušeniu uvedeného základného práva.

Námietka sťažovateľov týkajúca sa porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy sa opierala o túto argumentáciu:

*«V danom prípade boli sťažovateľom zaistené veci nezákonným spôsobom, avšak títo svoje argumenty, tvrdenia a dôkazy už nemôžu prednášať v rámci trestného konania alebo iného konania v Slovenskej republike, nakoľko všetky zaistené veci boli vydané do cudziny. Jednalo sa pritom jednak o osobné veci patriace pánovi S. V. ako aj o rôzne firemné dokumenty, ktoré môžu byť v cudzine, teda v R. použité prípadne aj ako dôkazy v súdnom alebo inom konaní. Orgány cudzieho štátu pritom podľa cudzieho práva nemusia prihliadať na to, že prípadné dôkazy vydané do cudziny boli získané v Slovenskej republike nezákonným spôsobom a zároveň sťažovatelia už nemôžu požadovať, aby sa na ne neprihliadalo.*

*Sťažovatelia sa už nemôžu domáhať nápravy iným spôsobom napríklad v rámci trestného konania alebo v rámci konania o vzájomnej pomoci v trestných veciach.*

*Podľa názoru sťažovateľov nie je možné domáhať sa nápravy prípadného porušenia týchto práv v Rakúskej republike, pokiaľ k ich porušeniu došlo v Slovenskej republike. Ak boli postupom v rozpore so slovenským Trestným poriadkom alebo inými všeobecne záväznými právnymi normami odňaté veci vo vlastníctve osoby, na ktorú sa príkaz na prehliadku nevzťahoval alebo v priestoroch, na ktoré sa príkaz na prehliadku nevzťahoval, bolo potrebné, aby tento stav bol napravený rozhodnutím orgánov prokuratúry v Slovenskej republike a nie aby o ich ďalšej potrebe pre účely trestného konania rozhodoval cudzí štátny orgán až v Rakúskej republike.*

*Procesná činnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu, musí byť v súlade so zákonom, aby aj výstup z takejto činnosti, teda dôkaz, bol zákonný. Ide teda o vzájomne sa podmieňajúce atribúty, ktoré definujú použiteľnosť dôkazu v trestnom konaní. Ak príslušný orgán porušil pri procesnom dokazovaní právne predpisy, je získaný dôkaz nezákonný. Ak je vada procesného úkonu podstatná a znehodnocuje vykonaný úkon do tej miery, že nemôže byť tohto nedostatku (vady) zbavený, ide o úkon absolútne neúčinný. Vykonanie prehliadky aj „iných priestorov“ v rozpore so zákonom je podstatnou vadou, ktorú už v ďalšom konaní nemožno sanovať, pretože sa jedná o neopakovateľný úkon.*

*Pri výkone svojej pôsobnosti je aj prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.»*

Na základe uvedených argumentov sťažovatelia v závere sťažnosti žiadali, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie vo veci rozhodol týmto nálezom:

*„Postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní sp. zn. V/3 Gn 71/08, postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní sp. zn. 2 Kn 6/09, postupom Okresnej prokuratúry Bratislava 1 v konaní 2 Pn 16/09 a postupom Okresného riaditeľstva policajného zboru Bratislava 1 v konaní Č.p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a v konaní Č.p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP boli porušené základné práva S. V. a M. podľa článku 13 ods. 1 písm. a) Ústavy (právo na ukladanie povinností na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd), článku 20 Ústavy (právo vlastníť majetok), článku 21 Ústavy (právo na nedotknuteľnosť obydlia), článku 46 ods. 1 Ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), článku 8 a článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie, právo na účinné prostriedky nápravy pred národným orgánom aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností).*

Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Krajskej prokuratúre v Bratislave, Okresnej prokuratúre Bratislava 1 a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru SR Bratislava 1 sa prikazuje, aby obnovili stav pred porušením základných práv a slobôd.“

Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 18. augusta 2010 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) predložil argumentáciu, v ktorej uviedol, že „Dňa 23. 12. 2008 bola Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky v zmysle Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach dojednaného 20. 4. 1959 v Štrasburgu, Schengenského vykonávacieho dohovoru a Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie z 29. 5. 2000 doručená žiadosť Štátneho zastupiteľstva Viedeň sp. zn. 608 st 1/08w o právnu pomoc v trestnej veci. Predmetom žiadosti bolo zaistenie dôkazov u dotknutých osôb, firiem: M., s. r. o., M. a.s., M., s. r. o. a M. s. r. o., sídliacich v B.

*Štátne zastupiteľstvo Viedeň vedie voči J. M. a ďalším členom predstavenstva firmy M. so sídlom v J. vyšetrowanie pre podozrenie z trestného činu podvodu na vkladoch v súvislosti s vydávaním certifikátov v roku 2007 obzvlášť zavádzajúcou reklamou, zavádzajúcimi Ad-hoc oznámeniami, zamlčaním rizikových faktorov a pre porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku, skrátenia výdavkov a poplatkov (churning), pre zneužívanie informácií v obchodnom styku a porušenie oznamovacej povinnosti. Tieto podozrenia sa dotýkali aj firiem M., M., na základe ich personálneho a hospodárskeho previazania aj na M.*

Z výsledkov vyšetrowania vykonaného v Rakúsku vyplynulo, že pre konanie významné doklady ... boli premiestnené do Bratislavy do priestorov firiem M., s. r. o., M. a. s., M., s. r. o. a M., s. r. o. Predmetom žiadosti bolo zaistenie korešpondencie, e-mailov, počítačov a pamäťových médií.“

Generálny prokurátor ďalej uviedol, že generálna prokuratúra po preskúmaní obsahu dožiadania v zmysle ustanovení § 538 Trestného poriadku rozhodla o vybavení dožiadania okresnou prokuratúrou, ktorá samotnou realizáciu poverila Úrad justičnej a kriminálnej polície okresného riaditeľstva PZ. Na základe príkazov na prehliadku iných priestorov a pozemkov vydaných podľa § 101 Trestného poriadku „s odkazom na čl. 23 ods. 1) Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach“ vyšetrowateľom PZ so súhlasom prokurátora boli 18. februára 2009 vykonané prehliadky nebytových priestorov užívaných spoločnosťami: M., s. r. o., B.; M., a. s., B.; M., s. r. o., B., a M., s. r. o. v likvidácii, B.. V rámci realizácie prehliadok došlo k zaisteniu listinných dôkazov a pamäťových médií, ktoré boli následne 23. apríla 2009 odovzdané orgánom Rakúskej

republiky, ktorá bola zároveň generálnou prokuratúrou požiadaná o ich vrátenie po tom, ako už nebudú potrebné pre účely trestného konania vedeného v Rakúskej republike.

Generálny prokurátor poukázal na to, že sťažovatelia po vykonaní uvedených úkonov podali 24. apríla 2009 generálnej prokuratúre sťažnosť, ktorou sa domáhali preskúmania „*postupov Krajskej prokuratúry Bratislava pri vykonávaní prehliadok kancelárskych priestorov v užívaní spoločnosti M., s. r. o. a to v nadväznosti na prípis krajskej prokuratúry, ktorým im bolo oznámené že podnety v predmetnej veci zo dňa 20. 3. 2009 a 30. 3. 2009 boli odložené bez ďalších opatrení*“. Podľa vyjadrenia generálneho prokurátora podnet adresovaný generálnej prokuratúre neobsahoval iné skutočnosti ako tie, ktoré už boli preskúmané krajskou prokuratúrou, preto bol posúdený ako opakovaný podnet, ktorého preskúmanie viedlo k záveru, že „*postup prokuratúry aj polície pri úkonoch právnej pomoci bol v medziach Ústavy Slovenskej republiky a v súlade so zákonom a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná*“. Z týchto dôvodov bol opakovaný podnet odložený bez vykonania opatrení. \_

K námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy argumentoval generálny prokurátor odkazom na znenie čl. 20 ods. 5 ústavy vymedzujúceho prípady možného zákonného obmedzenia vlastníckeho práva, pričom zdôraznil, že medzi tieto patria aj „*Úkony trestného konania v súlade s Trestným poriadkom vedúce k zásahu do vlastníckych práv*“. V tejto súvislosti uviedol, že „*Príkazy na prehliadku kancelárskych priestorov*“ boli vydané v súlade s ustanoveniami § 101 Trestného poriadku, a súčasne poukázal na to, že podľa ustanovenia § 106 Trestného poriadku „*je osoba, u ktorej sa má vykonať prehliadka iných priestorov, povinná tieto úkony strpieť a pokiaľ by takáto osoba alebo iná osoba neumožnila vykonanie prehliadky sú orgány vykonávajúce úkon oprávnené po predchádzajúcej márnej výzve prekonať odpor takejto osoby alebo ňou vytvorenú prekážku*“.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 21 ústavy generálny prokurátor poukázal na znenie čl. 21 ods. 2 ústavy umožňujúce legálny zásah do základného práva na nedotknuteľnosť obydlia v prípade domovej prehliadky v trestnom konaní na základe príkazu udeleného sudcom. Odvolávajúc sa na obsah právnej úpravy Trestného poriadku, podľa ktorej je domovú prehliadku oprávnený nariadiť výlučne sudca a naproti tomu prehliadku iných priestorov a pozemkov v štádiách predsúdneho konania prokurátor alebo

s jeho súhlasom policajta, vyslovil generálny prokurátor názor, že v prípade iných priestorov a pozemkov nejde o obydlie, a teda v súvislosti s prehliadkou „*kancelárskych priestorov*“ užívaných sťažovateľom k porušeniu základného práva na nedotknuteľnosť obydlia nedošlo.

K námietke porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy skonštatoval, že „*sťažovateľom boli veci odňaté zákonným spôsobom*“ a títo mali možnosť domáhať sa preskúmania postupu policajta pri realizácii prehliadky prostredníctvom žiadosti podľa ustanovenia § 210 Trestného poriadku, ktorú sťažovateľ aj využil. Generálny prokurátor uviedol, že prokurátor pri preskúmaní tejto žiadosti nezistil nedostatky v postupe policajta pri realizácii požadovaných úkonov právnej pomoci. O ďalších podaniach sťažovateľa adresovaných krajskej prokuratúre a generálnej prokuratúre, ktoré boli posúdené ako podnety podľa ustanovení § 31 a nasledujúcich zákona o prokuratúre, bolo rozhodnuté zákonným spôsobom.

Na záver generálny prokurátor dodal: „*K sťažnosti je potrebné uviesť, že orgány Slovenskej republiky činné v trestnom konaní v danej veci konali na základe žiadostí o právnu pomoc doručenej od rakúskych justičných orgánov. Dôkazy získané v rámci realizácie žiadosti o právnu pomoc sú vyhodnocované a procesne použiteľné v trestnom konaní vedenom na území dožadujúceho štátu - Rakúska. Sťažovatelia majú v tomto trestnom konaní všetky práva a povinnosti, ktoré im priznáva právny systém Rakúska, teda svoje práva si môžu uplatniť priamo vo svojom domovskom štáte!*“

Generálny prokurátor vychádzajúc z uvedeného konštatoval „*nedôvodnosť*“ sťažnosti a vyslovil tiež súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 1. marca 2010 predložila riaditeľka odboru justičnej polície, Úradu justičnej a kriminálnej polície okresného riaditeľstva PZ stanoviská vyšetrovateľov Policajného zboru, ktorí sa vyjadrili k realizácii prehliadok iných priestorov a pozemkov vykonávaných na základe dožiadania právnej pomoci.

Jeden z vyšetrovateľov okresného riaditeľstva PZ uviedol, že na základe príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov. Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP mal vykonať prehliadku týkajúcu sa spoločnosti M., s. r. o., B., ktorej „*konateľ, ani štatutárny zástupca spoločnosti*“ sa v priestoroch spoločnosti nenachádzali. Príkaz bol z tohto dôvodu

predložený zamestnankyni spoločnosti vo funkcii právnika. V kancelárii označenej ako „miestnosť po pravej strane od vchodu k recepcii“, a nie ako „kancelária pána S. V.“ bola nájdená „skrinka s dokumentmi a uzamknutý trezor“. Zamestnankyňa spoločnosti ich upozornila na to, že trezor je už v súkromnom vlastníctve sťažovateľa, neupozornila ich však na to, že aj kancelária je vo výlučnom užívaní sťažovateľa. Žiaden doklad preukazujúci vlastníctvo trezoru a ani doklad o spôsobe užívania predmetnej kancelárie im zo strany zamestnankyne spoločnosti nebol predložený. Po viacerých uskutočnených telefonických hovoroch zamestnankyne so sťažovateľom im napokon trezor sama otvorila. Vyšetrovateľ sa vyjadril, že dokumenty nachádzajúce sa v skrinke predmetnej kancelárie zaistil bez výhrad tejto zamestnankyne spoločnosti, ktorá rovnako bez pripomienok podpísala zápisnicu o úkone. Trezor bol zaistený ďalším vyšetrovateľom, ktorý sa prehliadok realizovaných 18. februára 2009 tiež zúčastnil. Vyšetrovateľ dodal, že následne – 19. februára 2009 bol telefonicky kontaktovaný advokátom sťažovateľa, ktorý sa chcel vyjadriť k pôvodu dokladov zaistených „v predmetnej kancelárii, resp. v trezore“, advokáta však „odkázal“ na iného vyšetrovateľa „s tým, že prehliadka sa vykonávala pod jeho vedením a on mu poskytne informácie, alebo osobu s kým by sa mal v tejto veci skontaktovať“.

Ďalší z vyšetrovateľov okresného riaditeľstva PZ uviedol, že sa zúčastnil prehliadky iných priestorov a pozemkov týkajúcej sa spoločnosti M., a. s., B., pri ktorej príkaz na prehliadku doručil zamestnankyni spoločnosti vo funkcii asistentky, pretože z jej strany bol vyrozumený o skutočnosti, že štatutárny zástupca spoločnosti sa „nachádza mimo územia B.“. Podľa jeho vyjadrenia priestory, v ktorých sa úkony vykonávali, „tvorili navzájom prepojené a voľne priechodné miestnosti“ a boli podľa „operatívne zistených informácií, ako aj podľa tvrdenia zamestnancov prítomných na pracovisku, v spoločnom a nerozdielnom užívaní spoločností M., a.s. a M., s.r.o., pričom na priestory oboch spoločností boli vydané príkazy na prehliadku iných priestorov v zmysle §-u 101 Trestného poriadku“. Dodal tiež, že ani zo strany uvedenej zamestnankyne, ani zo strany iných prítomných zamestnancov nedošlo k upozorneniu, že by niektoré z priestorov mali byť užívané iným subjektom ako označenými spoločnosťami. Pri vykonávaní prehliadok bol nájdený aj „trezor pevne pripevnený k stene a podlahe kancelárskeho priestoru a zabezpečený mechanickým zámkom na kľúč a súčasne číselným kódom“. V tejto

súvislosti vyšetrovateľ predstrel tieto argumenty: „O uvedenom trezore pracovníčky tvrdili, že tento bol v minulosti v majetku a užívaní spoločností M., a.s. a M., a.s., avšak následne si tento odkúpil do osobného vlastníctva štátny občan R., Š. V. Nakoľko pracovníčky spoločnosti prítomné na pracovisku, nevedeli predložiť zmluvu resp. iný právny dokument preukazujúci nimi uvádzaný prechod vlastníctva k uvedenému trezoru napriek skutočnosti, že podľa ich tvrdení všetky účtovné a evidenčné dokumenty spoločnosti sa mali nachádzať v prehľadávaných priestoroch a tieto ani neboli vykonanou prehliadkou dohľadané, bolo zo strany orgánov PZ vykonávajúcich prehliadku pristúpené k výzve na odomknutie trezora. Nakoľko prvotná výzva na sprístupnenie trezora sa minula účinku z dôvodu údajnej nedostupnosti kľúčov a neznalosti číselného kódu zo strany pracovníčok, bolo pristúpené k povolaniu zámočníka KR PZ na miesto výkonu prehliadky. Až po príchode zámočníka bez jeho pričinenia došlo zo strany pracovníkov spriaznených spoločností spolu užívajúcich predmetné priestory, t.j. M., a.s. a M., a.s. k „nájdenu“ kľúča a k poskytnutiu bezpečnostného kódu, ktorými následne sami trezor sprístupnili pre príslušníkov PZ. Obsah trezora bol vyhodnotený v spolupráci s orgánom Rakúskej republiky prítomným pri prehliadke a v časti súvisiacej s agendou spoločnosti M., a.s. zaistený, čo bolo riadne poznačené do zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov.“

V závere vyšetrovateľ zdôraznil, že uvedená zamestnankyňa podpísala zápisnicu o vykonanom úkone bez akýchkoľvek námietok, a súčasne poznamenal, že v potencionálnom prípade, ak by došlo v priebehu vykonávania úkonov k zisteniu, že časť z priestorov „je v nájme inej osoby, bolo by vzhľadom na spoločné a nerozdielne využívanie predmetných priestorov podozrivými spoločnosťami postupované zo strany orgánu činného v trestnom konaní v zmysle §-u 101 ods. 3 alinea prvá Trestného poriadku“.

V stanovisku doručenom ústavnému súdu 29. júla 2010 riaditeľ Úradu justičnej a kriminálnej polície okresného riaditeľstva PZ uviedol, že sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti nevie vyjadriť, „nakoľko ako nikto z nadriadených nebol prítomný pri výkone predmetnej prehliadky, prehliadku vykonávali vyšetrovatelia za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava I.“, a že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovatelia možnosť vyjadriť sa k stanovisku generálneho prokurátora nevyužili, v podaní doručenom ústavnému súdu 20. septembra 2010 prostredníctvom právneho zástupcu oznámili svoj súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej.

Ústavný súd dospel k názoru, že od pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a so súhlasom účastníkov konania od ústneho pojednávania vo veci samej upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

*Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyžiadaných listinných dôkazov, zo súvisiacich spisov a z vyjadrení predložených okresným riaditeľstvom PZ a generálnym prokurátorom zistil tieto relevantné skutočnosti:*

*Na základe dožiadania Rakúskej republiky o poskytnutie právnej pomoci okresná prokuratúra ako príslušná na vybavenie predmetného dožiadania v zmysle ustanovení § 538 Trestného poriadku udelila 17. februára 2009 súhlas na nariadenie vykonania prehliadky iných priestorov a pozemkov, a to k príkazu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP zo 16. februára 2009 týkajúceho sa priestorov užívaných spoločnosťou M., s. r. o., B.; príkazu Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP týkajúceho sa priestorov užívaných spoločnosťou M., a. s., B.; príkazu Č. p. ORP-V-11-3/2009-I-JKP týkajúceho sa priestorov užívaných spoločnosťou M., s. r. o., B., a tiež k príkazu Č. p. ORP-V-11-4/2009-I-JKP týkajúceho sa priestorov užívaných spoločnosťou M., s. r. o. v likvidácii, B. Vydanie príkazov bolo odôvodnené dožiadaním Štátneho zastupiteľstva Viedeň v Rakúskej republike o vykonanie zabezpečenia dôkazu, a síce vykonanie prehliadok priestorov uvedených spoločností z dôvodu vedeného „vyšetrovacieho konania“ proti J. M. a členom predstavenstva spoločnosti M. so sídlom v J. pre podozrenie z trestnej činnosti, ktorá sa mala dotýkať „na základe identického obchodného modelu“ aj spoločnosti „M., M., na základe osobného a hospodárskeho previazania – sčasti aj na M.“.*

*V rámci vykonania uvedených prehliadok 18. februára 2009 bola prehliadka vykonaná aj v priestore (kancelárii), o ktorom sťažovatelia tvrdia, že bol fakticky užívaný výlučne sťažovateľom na výkon jeho pracovnej činnosti pre sťažovateľku, ktorá získala predmetný priestor do podnájmu na základe zmluvy o podnájme uzatvorenej 29. júla 2008 medzi sťažovateľkou ako podnájomcom a spoločnosťou M., s. r. o., B., ako nájomcom.*

Podľa kópie zmluvy, ktorá bola ústavnému súdu sťažovateľmi predložená, bola jej platnosť stanovená od 1. augusta 2008 na dva roky. Podľa vyjadrenia správcu budovy (v ktorej sa nachádzajú priestory, v ktorých boli prehliadky vykonané) – spoločnosti H. s. r. o., B., mala spoločnosť M., s. r. o., B., v zmysle § 14 nájomnej zmluvy právo prenajímať „svoje nájomné priestory ďalším (tretím) právnickým alebo fyzickým osobám v rámci ich koncernu“.

Vyšetrovatelia okresného riaditeľstva PZ zúčastnení na prehliadke jednotlivých priestorov uviedli, že štatutárni zástupcovia dotknutých spoločností sa na mieste prehliadok v tom čase nenachádzali, preto boli príkazy doručené samotným zamestnancom. Zdôraznili, že neboli zamestnancami upozornení na skutočnosť výlučného užívania označenej kancelárie sťažovateľom.

V uvedenom priestore sa nachádzal aj „trezor pevne pripevnený k stene a podlahe kancelárskeho priestoru a zabezpečený mechanickým zámkom na kľúč a súčasne číselným kódom“, o ktorom sťažovatelia vo svojej sťažnosti tvrdili, že patrí do vlastníctva sťažovateľky, ktorá ho získala od spoločnosti M., s. r. o., B., po zaplatení kúpnej ceny 18. decembra 2008. Sťažovatelia ako dôkaz predložili kópiu vystavenej faktúry týkajúcej sa uskutočneného predaja predmetného trezoru, originál výpisu z bankového účtu sťažovateľky obsahujúci údaj o úhrade kúpnej ceny trezoru. Na základe výzvy ústavného súdu predložila spoločnosť M., s. r. o., B., ako listinný dôkaz originál faktúry týkajúcej sa uskutočneného predaja trezoru a originál výpisu z bankového účtu spoločnosti M., s. r. o., B., obsahujúci údaj o úhrade kúpnej ceny trezoru. Sťažovatelia a okresné riaditeľstvo PZ sa vo svojich vyjadreniach v podstate zhodli na tom, že zo strany zamestnancov spoločnosti M., s. r. o., B., došlo k výslovnému upozorneniu, že trezor nepatrí žiadnej zo spoločností, na ktoré sa príkazy vzťahovali, ale je „v súkromnom vlastníctve pána V.“. Takisto sa zhodli vo vyjadrení, že po neakceptovaní výzvy policajtov vykonávajúcich prehliadku adresovanú prítomným zamestnancom mali policajti v úmysle prekonať uzamknutie trezoru násilne „povolaním zámočníka KR PZ“. Po uskutočnení telefonických hovorov zamestnankyne spoločnosti M., s. r. o., B., so sťažovateľom, táto zamestnankyňa sama trezor otvorila. Podľa „Zápisnice o vykonaní domovej, osobnej prehliadky a prehliadky iných priestorov“ Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP a Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP z 18. februára 2009 (ďalej len „zápisnice“) došlo k zaisteniu listín a ďalších špecifikovaných vecí nachádzajúcich sa jednak v danom priestore kancelárie, ako aj v samotnom trezore. V zápisniciach, v častiach

*obsahujúcich vyjadrenia zamestnancov spoločností prítomných pri vykonávaní prehliadok, je uvedená: „Nie som schopná posúdiť či dokumenty ktoré sa tu nachádzajú súvisia s vyšetrovaním“, a „nemám vedomosť, že by sa v týchto priestoroch nachádzali veci v súvislosti s predmetnou trestnou činnosťou“. V zápisniciach nie je špecifikované, či došlo k vydaniu alebo odňatiu zaistených vecí. Sťažovateľ sa vyjadril, že zaistené veci nachádzajúce sa v predmetnej kancelárii a v trezore sú jeho vlastníctvom.*

*Veci zaistené pri výkone jednotlivých prehliadok boli 23. apríla 2009 odovzdané Rakúskej republike, ktorá bola zároveň podľa § 550 ods. 3 Trestného poriadku generálnou prokuratúrou požiadaná o ich vrátenie potom, keď už pre účely vedeného vyšetrovania nebudú potrebné. K vráteniu vecí generálnej prokuratúre dosiaľ nedošlo.*

*V opakovanom podnete z 23. apríla 2009 adresovanom generálnej prokuratúre sťažovatelia v súvislosti s prehliadkou označenej kancelárie poukázali na to, že príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov sa vzťahoval výslovne na priestory užívané spoločnosťou M., s. r. o., B., prehľadaná kancelária však v jej užívaní nebola, pretože ju (ako aj v nej sa nachádzajúci trezor) na základe zmluvy o podnájme užíval výlučne sťažovateľ. Policajti vykonávajúci túto prehliadku preto neboli oprávnení zaistiť veci, ktoré sa v nej nachádzali a sú vlastníctvom sťažovateľa. Sťažovatelia zdôraznili, že krajská prokuratúra pri vybavení ich podnetu v tomto smere podnet nepreskúmala, k tejto nimi namietanej skutočnosti sa vôbec nevyjadrila, a neposkytla teda ochranu ich základným právam garantovaným ústavou a právam zaručeným dohovorom. V závere dodali, že nápravy porušenia základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru sa nemôžu domáhať v Rakúskej republike, pretože k porušeniu došlo v Slovenskej republike postupom odporujúcim Trestnému poriadku, a preto je potrebné poskytnutie ochrany zo strany prokuratúry.*

*Generálna prokuratúra sa vo „Vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu“ z 15. júna 2009 k podstatnej otázke, ktorá je predmetom skúmania v konaní pred ústavným súdom, vo všeobecnosti vyjadrila, že po preskúmaní „príslušných listinných materiálov“ zistila, že postup okresnej a krajskej prokuratúry pri vybavení podnetov sťažovateľov, rovnako aj postup okresného riaditeľstva PZ pri vykonaní úkonov právnej pomoci –*

*prehliadok iných priestorov a pozemkov – bol v súlade so zákonom, ústavou a záväznými medzinárodnými zmluvami. Konkrétnejšie predostrela k nastolenej otázke túto argumentáciu: „Vo vzťahu k časti sťažnosti týkajúcej sa prenajatých kancelárskych priestorov obchodnej spoločnosti M., s.r.o., poukazujem na ust. § 106 odsek 1 Trestného, podľa ktorého všetky dotknuté osoby sú povinné strpieť prehliadku. Zaistené veci budú vrátené po tom, čo nebudú potrebné pre trestné konanie.*

*S poukazom na spoločné užívanie kancelárie uvádzam, že zaistené veci z trezoru, ktoré požadujete vrátiť, sú v zápisnici o prehliadke u firmy M., a.s. V tejto súvislosti Vám oznamujem, že Generálna prokuratúra SR sa vzhľadom k zaisteniu účtovných dokladov a písomností slovenských právnických osôb a k uplatneným právam tretích osôb pri odovzdaní zaistených vecí dožadujúcemu štátu nevzdala práva na ich vrátenie.*

*Zaisťovacie úkony boli vykonané v danej veci na území Slovenskej republiky na základe žiadosti rakúskeho justičného orgánu podľa zákona a bez akéhokoľvek porušenia základných ľudských práv a slobôd.“ Generálna prokuratúra teda konštatovala, že k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov nedošlo, a preto opakovaný podnet odložila bez vykonania opatrení.*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 21 ods. 1 ústavy obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 21 ods. 2 ústavy domová prehliadka je prípustná len v súvislosti s trestným konaním, a to na písomný a odôvodnený príkaz sudcu. Spôsob vykonania domovej prehliadky ustanoví zákon.

Podľa čl. 21 ods. 3 ústavy iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku. Ak sa obydlie používa aj na podnikanie alebo vykonávanie inej hospodárskej činnosti, takéto zásahy môžu byť zákonom dovolené aj vtedy, keď je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku prehliadku iných priestorov alebo prehliadku pozemku je oprávnený nariadiť predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt. Príkaz musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Doručí sa vlastníkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemku, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu.

Podľa § 101 ods. 2 Trestného poriadku prehliadku iných priestorov alebo pozemkov vykoná bez meškania orgán, ktorý ju nariadil, alebo na jeho príkaz policajt.

Podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku bez príkazu alebo súhlasu podľa odseku 1 môže policajt vykonať prehliadku iných priestorov alebo pozemkov len vtedy, ak príkaz alebo súhlas nemožno dosiahnuť vopred a vec neznesie odklad alebo ak ide o osobu pristihnutú pri trestnom čine, alebo o osobu, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, alebo o prenasledovanú osobu, ktorá sa ukrýva v týchto priestoroch. O vykonaní tohto úkonu musí však bez meškania upovedomiť orgán, ktorý je oprávnený vydať príkaz alebo súhlas podľa odseku 1.

Podľa § 105 ods. 1 Trestného poriadku orgán vykonávajúci domovú prehliadku alebo prehliadku iných priestorov, alebo prehliadku pozemku je povinný umožniť osobe, u ktorej sa taký úkon vykonáva, alebo niektorému dospelému členovi jej domácnosti alebo v prípade prehliadky iných priestorov aj jej zamestnancovi účasť pri prehliadke. O práve účasti pri prehliadke je povinný tieto osoby poučiť.

## **1. Všeobecne k východiskám a kritériám posudzovania zásahu do súkromia**

Pri posudzovaní zásahov štátu do práva na súkromie Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uplatňuje mechanizmus postupnosti skúmania niekoľkých hľadísk. V prvom rade skúma, či daný skutkový stav možno *ratione materiae* považovať za súčasť práva na súkromie, a následne pristúpi k posúdeniu kritéria legality zásahu, jeho legitímnosti a proporcionality.

Vychádzajúc z úpravy dohovoru a jeho dodatkov možno v zásade právo na súkromie rozdeliť na dve oblasti, a to právo na súkromný život a právo na rodinný život. Podľa obsahového zamerania judikatúry ESLP možno potom právo na súkromný život vymedziť ako

- a) zákaz zhromažďovania a úschovy osobných údajov,
- b) práva spojené s menšinovou sexuálnou orientáciou,

- c) ochranu obydlia a domovú slobodu,
- d) ochranu korešpondencie a tajomstva dopravovaných správ.

Právo na ochranu obydlia je v čl. 8 dohovoru osobitne a výslovne uvedené.

Právo na ochranu obydlia svojím charakterom a významom spolu s osobnou slobodou a ďalšími garantovanými právami patrí medzi komponenty spoluvytvárajúce osobnú sféru jednotlivca, ktorá podmieňuje dôstojnú existenciu ľudskej bytosti.

Legalita zásahu štátu do práva na súkromie znamená, že zásah je možný len na základe zákona, resp. platného právneho predpisu, pričom pri posudzovaní splnenia tejto podmienky sa vychádza z toho, či bola rešpektovaná dostupnosť (verejné publikovanie právneho predpisu) a predvídateľnosť zákona. V rámci podmienky predvídateľnosti zákona judikatúra ESĽP zdôrazňuje potrebu konkretizovania prostriedkov, ktorými štát disponuje pri zasahovaní do práv chránených čl. 8 dohovoru, teda kladie dôraz na kvalitu relevantnej právnej úpravy. V rozhodnutí Sallinen c. Fínsko z 27. decembra 2005 ESĽP vyslovil záver, že vnútroštátne právo musí poskytovať jednotlivcovi ochranu proti arbitrárnemu zásahu do jeho práv zaručených čl. 8 dohovoru, preto musí dostatočne jasne v pojmoch poskytovať občanovi náležitú indikáciu podľa okolností a podmienok, za akých je verejná autorita zmocnená k zásahom do jeho práva na súkromie.

Podmienka legitímnosti vyžaduje, aby opatrenie umožňujúce zásah štátu do práva na súkromie zodpovedalo cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu, ktorým môžu byť len záujmy výslovne špecifikované dohovorom, a síce záujem štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), záujem spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a záujem jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv s slobôd).

Kritérium proporcionality zásahu znamená dodržanie rovnováhy vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímneho cieľa. Pri ich výbere je limitovaný tým, že zásah do práva na súkromie je možný len vtedy, keď je to nevyhnutné, a vykonať ho možno len v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že pri zásahoch do práva na súkromie v súlade s dohovorom sa štát nemôže dovolávať iba akejsi „všeobecnej nevyhnutnosti“. Termín „nevyhnutný“ je pritom podľa názoru ESLP nie až taký flexibilný, aby sa mohol interpretovať ako „užitočný“, „primeraný“ alebo „žiaduci“, ale musí sa spájať s existenciou „naliehavej spoločenskej potreby“ vykonať daný zásah. Pre výklad pojmu „demokratická spoločnosť“ je zasa pre ESLP dôležité jej spojenie s pluralizmom, toleranciou a duševnou slobodou.

Aj ústavný súd judikoval, že zásah do základného práva alebo slobody musí zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe a musí byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a zároveň pri určovaní rozsahu obmedzenia je dôležité zohľadniť aj podstatu práva, ktoré sa má obmedziť (pozri I. ÚS 13/00).

V rozhodnutí Peck c. Spojené kráľovstvo z 28. januára 2003 ESLP v záujme rešpektovania princípu proporcionality zdôraznil potrebu selektovať z viacerých dostupných možností pre dosiahnutie cieľa možnosť primeranú zaručujúcu potrebnú rovnováhu medzi právom jednotlivca na súkromie a záujmami štátu.

Konkrétne, v prípade práva na ochranu obydlia ESLP vymedzil aj špecifické minimálne kritéria potrebné pre účely posúdenia dodržania garancií čl. 8 dohovoru v súvislosti s vykonaním „domovej prehliadky“, ktoré aplikuje pri skúmaní legality a proporcionality zásahov a medzi ktoré zaradil najmä:

- závažnosť porušenia zákona, v súvislosti s ktorým sa „domová prehliadka“ a zaistenie vecí uskutočnili,
- spôsob a okolnosti, za ktorých bol vydaný príkaz na „domovú prehliadku“, najmä z pohľadu dostupnosti dôkazov,
- obsah a rozsah príkazu na domovú prehliadku, najmä vzhľadom na povahu prehládavaných objektov,
- záruky minimalizujúce negatívny dopad zásahu a tiež rozsah možných dôsledkov na dobrú povesť osoby dotknutej domovou prehliadkou.

Aj pri posúdení sťažnosti sťažovateľov postupoval ústavný súd v intenciách judikatúry ESLP.

## **2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ**

Ústavný súd z obsahu sťažnosti, jej príloh a ďalších podkladov, ktoré si v priebehu konania zabezpečil, zistil, že príkazy na prehliadku vydané v rámci namietaného postupu okresného riaditeľstva PZ zahrňovali výlučne iba kancelárske priestory v užívaní spoločnosti M., s. r. o., a M., a. s., a že užívacím právom ku kancelárskym priestorom a k trezoru, v ktorých sa prehliadka tiež vykonala, a ktorej okolnosti realizácie sú predmetom preskúmania v konaní pred ústavným súdom, disponovala sťažovateľka. Získala ho na základe zmluvy o podnájme uzavretej medzi spoločnosťou M., s. r. o., a sťažovateľkou ako podnájomníčkou. K trezoru nadobudla sťažovateľka vlastnícke právo na základe kúpy od tej istej spoločnosti-pôvodného vlastníka (obidve právne skutočnosti nastali pred dňom vykonania prehliadky). Na základe uvedeného tento kancelársky priestor a v ňom sa nachádzajúci trezor fakticky užíval v rámci výkonu svojej pracovnej činnosti sťažovateľ ako zamestnanec sťažovateľky.

V tomto kontexte nemožno prijať ako dostatočný argument tvrdenie vyšetrovateľov okresného riaditeľstva PZ, že neboli zamestnancami spoločnosti (proti ktorým boli vydané legálne príkazy na prehliadku) informovaní o skutočnostiach výlučného užívania dotknutej kancelárie sťažovateľom, pretože bolo úlohou a zároveň povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní náležite, t. j. spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti, preveriť totožnosť skutočného užívateľa dotknutých priestorov a trezoru. Navyše, už z textu odôvodnenia predmetných príkazov na prehliadku (čerpajúceho z dožiadania rakúskej strany) je evidentná indícia, že okrem spoločností, u ktorých sa prehliadka mala vykonať, sa „*podozrenia*“ týkajú aj sťažovateľky, avšak príkaz na prehliadku priestorov v jej užívaní na totožnej adrese vydaný nebol.

Pokiaľ ide o trezor, vyšetrovatelia uviedli, že uvedení zamestnanci im informáciu o tom, že trezor je „*v súkromnom vlastníctve pána V.*“, nevedeli preukázať predložením relevantných dokumentov. Obhajobu polície v tomto smere by bolo možné akceptovať, ak by sa s márnou výzvou na preukázanie tejto skutočnosti prostredníctvom náležitých dokladov obrátili na kompetentný subjekt, ktorým v tomto prípade mohol byť iba štatutárny orgán jednej alebo druhej zmluvnej strany (podnájom kancelárie, resp. kúpa trezoru) alebo sťažovateľ, o ktorého existencii a právnom postavení ako zamestnanca sťažovateľky vyšetrovatelia vedeli, pretože počas prehliadky sa prostredníctvom telefonického spojenia právničky spoločnosti M., s. r. o., s ním dozvedeli číselnú kombináciu umožňujúcu im trezor otvoriť.

Na tomto mieste sa ústavný súd vysporiadal aj s argumentáciou vyšetrovateľov okresného riaditeľstva PZ, ktorí poukázali na to, že zamestnanci prítomní v priestoroch výkonu prehliadok, podpisujúci zápisnicu o prehliadke kancelárie sťažovateľa a trezoru neuviedli žiadne námietky proti vykonaniu úkonu. V okolnostiach prípadu možno označiť tento argument za irelevantný, pretože sa týka zamestnancov iných spoločností (u ktorých vykonanú prehliadku nikto nespochybnil, a nie je predmetom tohto konania) a prítomnosť zainteresovaných osôb, teda sťažovateľa, resp. inej osoby oprávnenej konať za sťažovateľku policajti v zmysle § 105 ods. 1 Trestného poriadku nezabezpečili.

Napokon ústavný súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s argumentáciu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ týkajúcou sa tvrdenia o existencii predpokladov pre postup policajta v zmysle ustanovenia § 101 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého bez príkazu alebo bez súhlasu prokurátora môže policajt vykonať prehliadku iných priestorov alebo pozemkov okrem iného vtedy, ak súhlas nemožno dosiahnuť vopred a vec neznesie odklad, pričom o vykonaní tohto úkonu musí však bez meškania upovedomiť orgán, ktorý je oprávnený vydať príkaz alebo súhlas.

Okolnosti, ktoré predchádzali výkonu prehliadky v dotknutých kancelárskych priestoroch v podnájme sťažovateľky nebolo možné v žiadnom prípade považovať za stav, „*keď vec neznesie odklad*“, pretože aj ustálená trestnoprocesná prax za také považuje len výnimočné situácie, keď je potrebné bezodkladné zaistenie vecí dôležitých pre trestné

konanie, pretože napr. bezprostredne hrozí jej ukrytie na inom mieste, jej zničenie, poškodenie alebo zašantročenie a pod. O takúto situáciu v danom prípade bezpochyby nešlo, keďže priamo na mieste sa nachádzal orgán činný v trestnom konaní – policajť oprávnený Trestným poriadkom na vydanie príkazu, a dokonca následný súhlas prokurátora bolo možné dosiahnuť aj urýchlenným spôsobom, a to napr. telefonicky, čo je ustálenou a bežnou trestnoprocesnou praxou.

Napokon k tejto otázke musí ústavný súd už len skonštatovať, že v rámci namietaného postupu okresného riaditeľstva PZ prehliadka v dotknutých kancelárskych priestoroch bola v konečnom dôsledku vykonaná bez príkazu podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku, ale nebol ani použitý (hypoteticky vyšetrovateľom naznačený) postup podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku umožňujúci realizovať prehliadku bez príkazu.

Rámec povinností štátnych orgánov, voči ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu, upravuje čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“ Každé konanie štátneho orgánu, ktoré nie je v súlade so zákonom, protirečí príkazu ústavnej normy. V prípade použitia trestnoprocesného nástroja spôsobilého zasiahnuť do garantovaných práv kohokoľvek, akým je aj prehliadka iných priestorov a pozemkov, sa požiadavka ochrany základných práv musí prejavíť vo vydaní dostatočne odôvodneného príkazu prokurátora alebo príkazu policajť opatreného súhlasom prokurátora (vo fáze pred začatím trestného stíhania alebo vo fáze prípravného konania – § 101 ods. 1 Trestného poriadku). Tieto orgány činné v trestnom konaní majú teda povinnosť poskytnúť dostatočné záruky zákonnosti a ústavnosti rozhodovania o nariadení prehliadky iných priestorov a pozemkov v predsúdnom konaní.

Zmysel zákonnej požiadavky predchádzajúceho príkazu prokurátora, resp. policajť (s následným súhlasom prokurátora) na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov treba vidieť v tom, že úlohou orgánu činného v trestnom konaní pri rozhodovaní o realizácii tohto prostriedku je posúdiť, či jej nariadenie je v medziach ústavy a je zároveň konformné s požiadavkami dohovoru zakotvujúceho tzv. negatívnu povinnosť štátu spočívajúcu v obmedzení zásahov verejnej moci do súkromného života jednotlivcov.

Pokiaľ ide o otázku legitimacy zásahu do súkromia, v tomto prípade nebolo potrebné podrobnejšie sa ňou zaoberať, pretože špecifikom danej kauzy je, že prehliadky sa vykonali na základe dožiadania rakúskych justičných orgánov podľa Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach, ktorým je Slovenská republika viazaná, pričom úkony vykonané príslušnými slovenskými orgánmi sa odvíjali priamo od aplikácie jeho čl. 3 ods. 1. To však platí len vo vzťahu k prehliadkam a príkazom na ich vykonanie realizovaným okresným riaditeľstvom PZ v spoločnostiach uvedených v dožiadaní a následných príkazoch. V týchto intenciách nemožno vytknúť ani obsahové nedostatky predmetných príkazov, ktoré sú aj náležite odôvodnené.

Inak sa javí posúdenie namietaného postupu okresného riaditeľstva PZ z hľadiska rešpektovania ústavou garantovaných základných práv a slobôd sťažovateľov, pretože je celkom zrejmé, že prehliadku možno vykonať výlučne iba v priestoroch toho subjektu, ktorý je v príkaze riadne označený. V danom prípade išlo práve o situáciu, keď kompetentný štátny orgán realizoval prehliadku aj v priestoroch iného subjektu (sťažovateľky) a v rámci nej odňal veci jej patriace, resp. vo vlastníctve sťažovateľa, voči ktorým príkaz na prehliadku vydaný nebol. Minimálne však tento orgán priamo na mieste neodstránil pochybnosti týkajúce sa užívania týchto priestorov a vlastníctva odnímaných vecí. (pozri tiež nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. Ús 424/2000 zverejnený pod č. 29, zv. 25 Zbierky nálezov a uznesení ÚS ČR)

Ústavný súd preskúmaním skutkového stavu dospel k záveru, že policajti okresného riaditeľstva PZ v danom prípade vykonali prehliadku priestorov, na ktoré sa žiaden z vydaných príkazov nevzťahoval, ich postup bol v rozpore s ustanovením § 101 Trestného poriadku, preto ho treba považovať za nelegálny. Nedodržanie kritéria legálnosti aplikáciou jednoduchého práva diskvalifikuje postup polície z medzí zákonnosti a ústavnej konformnosti a zároveň popiera dodržanie esenciálnych predpokladov spravodlivého procesu spočívajúcich v konkrétnych zárukách dotknutých osôb proti ľubovôli orgánov verejnej moci. Na základe týchto skutočností ústavný súd konštatoval, že postupom okresného riaditeľstva PZ v konaní vedenom pod Č. p. ORP-V-11-1/2009-I-JKP

a Č. p. ORP-V-11-2/2009-I-JKP došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

**3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 21 ústavy a jeho práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ a namietaným postupom generálnej prokuratúry**

Nastolené námietky sťažovateľa sa týkajú kancelárskych priestorov, v ktorých vykonáva svoju profesnú činnosť ako zamestnanec sťažovateľky, a kde sa nachádzali aj veci v jeho súkromnom vlastníctve. Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti bolo potrebné primárne vychádzať predovšetkým zo zistení a záverov ústavného súdu týkajúcich sa legálnosti prehliadky kancelárie a trezoru sťažovateľky obsiahnutých v predchádzajúcom bode. Úlohou ústavného súdu je potom posúdiť relevantnosť sťažovateľových námietok porušenia jeho označených práv z tohto uhla pohľadu, čo si vyžaduje okrem iného ustáliť obsah a rozsah ochrany práv garantovaných dotknutými článkami ústavy a dohovoru.

Generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení, odvolávajúc sa na právnu úpravu obsiahnutú v Trestnom poriadku, vyslovila záver, že „*iné priestory a pozemky*“ nemožno považovať za obydlie, a preto v súvislosti s ich prehliadkou je vylúčené porušenie základného práva na nedotknuteľnosť obydlia.

Právo na ochranu obydlia a domovú slobodu je podľa názoru ústavného súdu súčasťou širšej kategórie, ktorou je ochrana súkromia. Ochrana súkromia je zakotvená vo viacerých ustanoveniach ústavy, naproti tomu ochrana práva na súkromie je v dohovore sústredená v čl. 8. Ústavný súd už v minulosti viackrát judikoval, že základné práva obsiahnuté v ústave vykladá v intenciách dohovoru, teda aj v intenciách judikatúry ESLP. Tak je to aj v súvislosti s danou problematikou.

Ústava ani dohovor bližšie nešpecifikujú obsah inštitútu obydlia. Ustanovením § 99 Trestného poriadku, judikatúrou všeobecných súdov a trestnoprocenou doktrínou je tento inštitút definovaný ako priestor slúžiaci na bývanie (byty, rodinné domy, rekreačné chaty,

bytové náhrady, miestnosti v zariadeniach určených na trvalé bývanie ako internáty a ubytovne, ale aj prenajatá hotelová izba). V Trestnom poriadku pod pojem obydlia nie sú zahrnuté priestory neslúžiace na bývanie (iné priestory), za ktoré sú považované predovšetkým nebytové priestory ako kancelárie, dielne, továrenske haly, skladiská, živnostenské prevádzky, ale aj samostatne stojace garáže, ktoré nie sú súčasťou obydlia.

Oproti naznačenému podústavnému vymedzeniu inštitútu obydlia judikatúra ESĽP konštruuje širšie poňatie inštitútu obydlia pre účely stanovenia rozsahu práva garantovaného čl. 8 ods. 1 dohovoru a vychádza z jeho úzkeho prepojenia s právom na súkromný život. Širšie poňatie inštitútu obydlia formuloval ESĽP pri interpretácii dohovoru vo svetle dnešných podmienok, a to v súlade s cieľom sledovaným čl. 8 dohovoru, t. j. ochranou súkromia osôb pred neoprávnenými zásahmi zo strany verejnej moci, keď v modernej dobe nie je možné viesť ostré priestorové oddelenie súkromia v miestach užívaných na bývanie a súkromím realizovaným v pracovnom prostredí osoby. Preto ESĽP pod právo na rešpektovanie obydlia podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru zahrňuje aj požiadavku rešpektu k súkromiu sídla spoločností, pobočiek či podnikov právnických osôb (pozri r. *Société Colas Est. c. Francúzsko* zo 16. apríla 2002), kancelárske priestory (pozri r. *Crémieux c. Francúzsko* z 25. februára 1993 alebo r. *Miaillhe c. Francúzsko* z 25. februára 1993) alebo priestory advokátskych kancelárií (pozri r. *Niemietz c. Nemecko* z 12. decembra 1992). Dodal pritom, že obmedzenie pojmu obydlie spôsobom, ktorý by vylučoval miesta výkonu povolání, nie je vždy možné, keďže stačí poukázať na prelínanie a nemožnosť odlíšenia osobných aktivít jednotlivca od jeho aktivít pracovných (*Niemietz c. Nemecko*).

Opierajúc sa o judikatúru ESĽP treba realizáciu prehliadky iných priestorov a pozemkov podľa ustanovení § 99 a nasledujúcich Trestného poriadku v priestoroch kancelárie sťažovateľky, ktorú sťažovateľ užíval pri výkone svojej pracovnej činnosti, ako aj prehliadku tu nachádzajúceho sa trezoru považovať za úkon spôsobilý zasiahnuť do jeho práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ústavy, ako aj práva na ochranu obydlia podľa čl. 8 dohovoru, pričom úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či bol daný zásah vykonaný v rámci hraníc stanovených ústavou a dohovorom, inými slovami, je potrebné

(rešpektujúc, že uvedené práva podľa ústavy i dohovoru nie sú absolútne) odpovedať na otázku, či bol sťažovateľ povinný strpieť túto prehliadku zasahujúcu do jeho súkromia.

V posudzovanej veci ide v prípade sťažovateľa o špecifické právne postavenie, pretože je zrejmé, že prehliadka vykonaná okresným riaditeľstvom PZ nebola a priori zameraná proti nemu ako fyzickej osobe (vzhľadom na obsah dožiadania rakúskych justičných orgánov na to ani nebol dôvod). Ústavný súd k tomu poznamenáva, že v prípade legálnosti tejto prehliadky, by bolo možné súhlasiť s názorom generálnej prokuratúry prezentovaným v jej vyjadrení, že v takýchto prípadoch podľa § 106 Trestného poriadku *„je osoba, u ktorej sa má vykonať prehliadka iných priestorov, povinná tieto úkony strpieť ...“*. V danom prípade však bol namietaný postup okresného riaditeľstva PZ vo vzťahu k sťažovateľke vyhodnotený ústavným súdom ako nezákonný a zásah do práv sťažovateľa v tejto súvislosti treba vnímať ako sekundárny dôsledok tejto nezákonnosti, pričom ide o iný zásah v zmysle § 49 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd považoval za potrebné osobitne a podrobnejšie odôvodniť svoje závery týkajúce sa porušenia základného práva sťažovateľa na ochranu vlastníctva garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ súc si vedomý svojej judikatúry, podľa ktorej slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01).

Interpretačná prax ESLP do rozsahu ochrany vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) okrem iného zahŕňa aj „pokojné užívanie majetku“.

K zásahom do „pokojného užívania majetku“ dochádza opatreniami štátu označovanými judikatúrou ESĽP všeobecným pojmom „kontrola užívania majetku“. Jedným zo základných druhov (okrem iných) sú opatrenia súvisiace s trestným konaním, pričom najčastejšie ide o prípady, keď je predmet vlastníctva dôkazným prostriedkom. Záujem na zachovaní takejto veci pre účely trestného konania patrí k nespochybniteľným legitímnym účelom zasahovania do vlastníckeho práva v zmysle obsahu čl. 1 dodatkového protokolu (pozri Venditelli c. Taliansko z r. 1994). Aj v týchto prípadoch však musí zásah spĺňať kritériá legality, legitimacy a proporcionality.

Ústavný súd konštatoval, že postup polície spočívajúci vo vykonaní prehliadky kancelárie v podnájme sťažovateľky užívanej sťažovateľom ako jej zamestnancom na základe príkazu vzťahujúceho sa na priestory iného subjektu bol vykonaný mimo rámca zákona, došlo teda k porušeniu kritéria legality. Ako nelegálne treba preto kvalifikovať aj zaistenie vecí patriacich sťažovateľovi nachádzajúcich sa v tejto kancelárii a v trezore. Z tohto hľadiska nemôže preto obstať ani tvrdenie generálnej prokuratúry vo vyjadrení, že v sťažovateľovom prípade išlo o dovolený zásah do jeho vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 5 ústavy. Nedodržanie kritéria legality pri zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľa bolo jednoznačným dôvodom na konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy.

Zistený závažný nedostatok namietaného postupu okresného riaditeľstva PZ spočívajúci v nedodržaní prioritného kritéria legálnosti nie je možné akceptovať, a preto ústavný súd vyslovil, že namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ boli porušené základné práva sťažovateľa garantované čl. 20 ods. 1 a čl. 21 ústavy, ako aj jeho právo zaručené čl. 8 ods. 1 dohovoru. Tým, že generálna prokuratúra pri výkone svojej právomoci neposkytla náležitú ochranu uvedeným právam sťažovateľa (pozri bod 4 odôvodnenia), došlo k porušeniu rovnakých práv sťažovateľa aj namietaným postupom generálnej prokuratúry (bod 1 výroku nálezu).

#### **4. K sťažovateľmi namietanému porušeniu ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom generálnej prokuratúry**

*Z judikatúry ESĽP, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe okrem iných práv a záruk zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia.*

*Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia. Právo na odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je potrebné poskytnúť podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997). Právo na spravodlivý proces nevyžaduje v rozhodnutí reagovať na každý prednesený argument. Stačí reagovať na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. decembra 1994).*

Generálna prokuratúra vo „Vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu“ (ďalej len „upovedomenie“) z 15. júna 2009 konštatovala, že postup okresného riaditeľstva PZ pri vykonaní prehliadok iných priestorov a pozemkov 18. februára 2009, ako aj postup okresnej a krajskej prokuratúry pri preskúmaní žiadostí sťažovateľov podľa § 210 Trestného poriadku a pri vybavení ich podnetov podľa § 31 a nasledujúcich zákona o prokuratúre bol v plnom súlade s ústavou a záväznými medzinárodnými zmluvami.

Ústavný súd po preskúmaní tohto upovedomenia zistil, že generálna prokuratúra sa k námietkam sťažovateľov týkajúcim sa vykonania prehliadky v priestoroch, o ktorých sťažovatelia tvrdili, že ich fakticky užíval výlučne sťažovateľ pre výkon svojej pracovnej činnosti, v podstate vyjadrila jedine poukazom na ustanovenie § 106 ods. 1 Trestného poriadku obsahujúce poučenie o povinnosti dotknutých osôb strpieť vykonanie príkazom nariadenej prehliadky iných priestorov a pozemkov. Odôvodnenie neobsahuje žiadne konkrétne argumenty relevantného charakteru, ktorými by generálna prokuratúra zodpovedala spomínanú sťažovateľmi nastolenú otázku. Vzhľadom na to, že už samotný

ústavný súd po preskúmaní tejto otázky konštatoval nelegálnosť zásahu polície do práva sťažovateľa na súkromie a ostatných základných práv zaručených ústavou, ako aj do základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, treba túto otázku kvalifikovať ako podstatnú, ktorá si vyžadovala náležitú odpoveď aj zo strany generálnej prokuratúry.

*Ked' sa konajúci orgán rozhodujúci o právnom prostriedku nápravy nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 ústavy.*

*V danom prípade generálna prokuratúra k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentmi sťažovateľov ani nepristúpila, a teda neposkytla náležitú ochranu právam sťažovateľov, a preto ústavný súd dospel k záveru, že z tohto dôvodu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.*

Táto skutočnosť bola dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom generálnej prokuratúry (bod 3 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody a takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, ako aj zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného

zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 3 písm. c) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže zakázať pokračovanie v porušovaní základného práva alebo slobody.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy, ako aj § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde upovedomenie generálnej prokuratúry o vybavení podnetu zrušil (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd v tomto prípade nevrátil vec generálnej prokuratúre na ďalšie konanie, pretože ochranu právam sťažovateľov v príslušnom rozsahu poskytol týmto rozhodnutím a ďalšie konanie a rozhodovanie o tých istých otázkach nemá opodstatnenie.

Podľa § 550 ods. 3 Trestného poriadku pri odovzdávaní zaistenej veci dožiadaný orgán požiada cudzí orgán o jej vrátenie.

*Vzhľadom na to, že k vráteniu vecí sťažovateľa zo strany justičných orgánov Rakúskej republiky generálnej prokuratúre dosiaľ nedošlo, ústavný súd podľa § 56 ods. 3 písm. c) zákona o ústavnom súde zakázal generálnej prokuratúre pokračovať v porušovaní základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy (bod 5 výroku nálezu), pričom jej povinnosťou v tomto smere (v danom prípade ako jediného kompetentného orgánu Slovenskej republiky) bude bezodkladne požiadať Rakúsku republiku podľa § 550 ods. 3 Trestného poriadku o vrátenie všetkých vecí zaistených v kancelárii a v trezore*

*patriacich sťažovateľovi a následne zabezpečiť ich vrátenie sťažovateľovi podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku.*

**5. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom okresného riaditeľstva PZ**

*Zo všetkých skutkových okolností prípadu vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľovi bola v rámci namietaného postupu okresného riaditeľstva PZ proti sťažovateľke prehliadka a následné zaistenie jeho vecí excesom a nezákonnosť tohto postupu „vedľajším produktom“ v podobe porušenia jeho už uvedených práv. Sťažovateľ nebol ani potencionálnym účastníkom tohto konania, preto k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemohlo dôjsť. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 6 výroku nálezu).*

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010